

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академичната длъжност *доцент*
по направление 2.1. Филология, специалност Български език,
съгласно обявата в „Държавен вестник“, бр. 49/06.06.2023,
с кандидат: гл. ас. д-р Кристияна Симеонова Симеонова,
Секция за българска терминология и терминография на ИБЕ
„Проф. Л. Андрейчин“

Рецензент: доц. д-р Цветанка Димчова Аврамова,
Факултет по славянски филологии на СУ „Св. Климент
Охридски“

1. Обща характеристика на представените материали.

За участие в конкурса са представени три монографии, една от които е защитен труд за придобиване на научната и образователна степен „доктор“, друга представлява терминологичен речник в съавторство, без конкретизиране на процента авторско участие от страна на кандидатката. Хабилитационен труд съгласно предоставения списък на публикациите за участие в конкурса представлява монографията „Към въпроса за вариантността в терминологията“ (2023 г.).

Освен горните публикации, за участие в конкурса са представени и 31 статии и публикувани доклади, от които:

- статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация: 3 публикации, индексирани в Web of Science, 4 индексирани в ERIH + (Приложение А);

- статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове: 28. (Приложение А).

За съжаление, има известно разминаване между посочената информация в Приложение А и другите приложения по отношение на цитиранията и участията в научноизследователски проекти, поради което при изготвянето на становището се взема предвид само посоченото в Приложение А. Според това приложение броят на

цитиранията на публикации на Кристияна Симеонова в монографии и колективни томове с научно рецензиране е 13.

2. Обща характеристика на научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата.

Кандидатката има две участия в национални научни проекти и е ръководител на един завършен национален проект от областта на теорията на терминологията и терминографията (изготвянето на терминологични речници). (В Приложение А не е посочено ръководството на още един, текущ, проект.)

3. Основни научни и научно-приложни приноси.

Кристияна Симеонова работи в различни области на терминологията, като по-конкретно разработките ѝ са насочени към явленията: терминологична вариантност (монография № 1, статии № 16, 17, 18), терминологична омонимия (статии № 7, 15), синонимия (статия № 19), ретерминологизация (статии № 21, 29), детерминологизация (статия № 31), лексикографско представяне на термините (статии № 27, 28) и др., някои от които са изследвани в съпоставка с руски (статии № 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 19, 20, 24, 25). Монографията анализира семантичната и формална вариантност при термините. Към семантичната вариантност са отнесени проявите на многозначност, омонимия, еврисемия и амбисемия, а формалната вариантност е разделена на два типа – според езиковото равнище, в което тя се проявява (тук се включват: лексикална, словообразователна, граматична, синтактична, графична, фонетична и акцентна вариантност), и според системата, в която вариантността се проявява (вътрешно- и външносистемна вариантност). Отделни глави са посветени на вариантността при т.нар. от авторката названия (означаващи „конкретен и единичен обект или явление – имена на партии, институции, организации, учреждения и пр., както и исторически и политически събития, процеси, документи и др.“ – стр. 122) и на някои проблеми при лексикографското представяне на термините.

Изключително ценна и много полезна е работата на Кристияна Симеонова в областта на приложната наука – терминографията. Кандидатката е съставител на редица терминологични речници в различни тематични области – труд, който, за съжаление е недооценяван и често подценяван в българското (а и не само в българското) езикознание.

4. Критични бележки и препоръки.

Според мен дискусия буди дефинирането на т.нар. семантична вариантност и особено включването на омонимията сред проявите на вариантността, както и

дефинирането на понятието „название“, съответно „названия“ (вж. посочения по-горе цитат). Не става ясно кое дава основания като синтактични синоними да бъдат определяни примери от типа: *абсолютна монархия* и *неограничена монархия*, *локална война* и *регионална война* и др. под., при които има само лексикална замяна на една дума с друга от същата част на речта – в случая прилагателно име, но не и промяна в синтактичната функция на думата в рамките на термина словосъчетание или на цялото словосъчетание.

Лексикална, а не словообразователна вариантност има и в случаи от типа: *евродепутат* и *европарламентарист*; *европесимизъм* и *евроскептицизъм*; *европари* и *евросредства*, *гръмоотвод* и *мълниеотвод* и др., посочени като примери за т.нар. „вариране на композитуми“. Що се отнася до словообразователната вариантност, бих препоръчала от раздела по словообразуване да бъдат изключени думи, които са непроизводни в българския език (напр.: *монофизитство* и *монофизитизъм*, *агрегация* и *агрегатност*, *прелюдия* и *прелюд*; *реприза* и *реприз*; *теза* и *тезис*; *етногенеза* и *етногенезис*; *анабиоза* и *анабиозис*, *догма* и *догмат* и мн. др.), както и обогатяване на литературата по въпроса за словообразователната вариантност, конкуренция и синонимия.

5. Заключение.

Въпреки направените забележки, смятам, че монографията представя полезен опит за систематизация и анализ на понятието вариантност и нейните видове в съвременната българска терминологична лексика и може да послужи за отправна точка в бъдещи изследвания върху тази проблематика.

Прегледът на документацията по конкурса показва, че изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН, на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института за български език „Проф. Любомир Андрейчин“ са спазени и това ми дава основание да препоръчам избирането на гл. ас. д-р *Кристияна Симеонова Симеонова* на академичната длъжност *доцент* по направление 2.1. Филология, специалност Български език, за нуждите на Секцията по терминология и терминография на ИБЕ „Проф. Л. Андрейчин“.

София, 20.09.2023 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Цветанка Аврамова